

Derbyn Myfyrwyr Anabl a Myfyrwyr â Gwahaniaethau Dysgu Penodol

Contents

1	Rhagarweiniad	1
2	Egwyddorion Derbyn	1
3	Cefndir	2
4	Beth a olygir wrth unigolyn anabl?	2
5	Darparu Newidiadau Rhesymol.....	3
6	Safonau Cymhwysedd	4
7	Swyddogaeth y Swyddfa Dderbyn	5
8	Swyddogaeth Ymgynghorwyr Myfyrwyr	5
9	Datgelu.....	6
10	Cyfleoedd i Ddatgelu	6
11	Anghenion Cymhleth.....	7
12	Lle na ellir Cyflawni'r Anghenion.....	8

1 Rhagarweiniad

1.1 Yn unol â'i datganiad polisi ar ehangu mynediad a derbyn myfyrwyr, mae'r Brifysgol wedi ymrwmo i ehangu cyfleoedd i addysg uwch ac yn croesawu ac yn derbyn myfyrwyr ag ystod helaeth ac amrywiol o gymwysterau a chefnidiroedd.

2 Egwyddorion Derbyn

2.1 Ystyrir pob cais yn unigol ac ar sail teilyngdod. Bydd y Brifysgol yn asesu cais gan ymgeiswyr anabl gan ddefnyddio'r un meini prawf derbyn sy'n berthnasol i bob ymgeisydd. Bydd y drefn asesu hon fel arfer yn ystyried addasrwydd academiaidd ar wahân i'r drafodaeth ar anghenion eraill yr ymgeisydd a fydd yn digwydd yn gyfochrog ond ar wahân.

2.2 Mae'r egwyddorion hyn yn berthnasol i'r holl ddulliau astudio ac i'r holl fyfyrwyr, beth bynnag eu cefndir.

- 2.3 Ni ddylid cymryd yn ganiataol y bydd cymorth ar gyfer un cwrs yn addas ar gyfer un arall. Os bydd unigolyn yn dymuno trosglwyddo i gwrs arall yn y Brifysgol neu symud i lefel uwch, efallai y bydd raid gwneud asesiad arall, yng nghyd-destun y cais newydd.

3 Cefndir

- 3.1 Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn ei gwneud hi'n anghyfreithlon i wahaniaethu yn erbyn pobl sy'n anabl:

- O ran y trefniadau a wneir ar gyfer penderfynu pwy sy'n cael eu derbyn yn fyfyrwr;
- O ran y telerau y bydd yn eu cynnig er mwyn derbyn yr unigolyn yn fyfyrwr;
- Trwy beidio â derbyn yr unigolyn yn fyfyrwr.

- 3.2 Mae Prifysgol Aberystwyth yn ymrwymedig i ddarparu amgylchedd sy'n rhoi gwerth ar bob un ohonom ni fel unigolion, lle gall staff a myfyrwyr weithio, dysgu, ffynnu a datblygu eu sgiliau a'u gwybodaeth gydag urddas a pharch. Mae hyrwyddo cydraddoldeb yn rhan annatod o'r ffordd y mae'r Brifysgol yn cynnal ac yn darparu ei gweithgareddau. Mae Datganiad o Fwriad y Brifysgol, y manylir arno yn ei Chynllun Strategol, yn datgan:

“Credwn y dylai pawb sy'n gallu elwa ar addysg mewn prifysgol gael y cyfle i wneud hynny.....Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod Aberystwyth yn estyn croeso i staff a myfyrwyr o bob cefndir.....

4 Beth a olygir wrth unigolyn anabl?

- 4.1 Unigolyn anabl yw rhywun sydd ag amhariad sy'n effeithio yn anffafriol ac yn sylweddol dros dymor hir ar allu i gyflawni gweithgareddau beunyddiol normal, ac mae'n cynnwys, er enghraifft:

- Nam ar y synhwyrau (golwg/clyw)
- Problem iechyd meddwl
- Nam ar y gallu i symud
- Nam ar ddeuheurwydd

- Syndrom Asperger neu anhwylder arall ar y sbectrwm awtistig
- Cyflwr meddygol cronig (e.e. diabetes, epilepsi, asthma)
- Poen gronig/Blinder cronig
- Anawsterau dysgu penodol (e.e. dyslecsia, dyspracsia)
- Unrhyw gyflwr arall sy'n cael effaith anffafriol dros dymor hir ar astudio

5 Darparu Newidiadau Rhesymol

5.1 Rhaid i Brifysgolion gymryd camau rhesymol i addasu arferion, meini prawf neu ddarpariaethau presennol os bydd myfyrwyr anabl dan anfantais sylweddol o'u cymharu â myfyrwyr nad ydynt yn anabl. Gelwir hyn yn "ddyletswydd newidiadau rhesymol" ac mae'n berthnasol hefyd i ddileu neu newid nodwedd gorfforol sy'n rhoi unigolyn anabl dan anfantais sylweddol. Gall darparu cymorthyddion neu wasanaethau cynorthwyol (er enghraifft, gosod dolen glyw ar gyfer myfyrwyr byddar) hefyd fod yn addasiad rhesymol, gan ddibynnu ar yr amgylchiadau

5.2 Wrth ystyried rhesymoldeb, gall nifer o ystyriaethau fod yn berthnasol gan cynnwys yr isod:

- Effeithiolrwydd y cam wrth rwystro anfantais;
- Y math o addysg neu fantais, cyfleuster neu wasanaeth arall a ddarperir;
- Adnoddau'r Brifysgol;
- Effaith yr anabledd neu'r gwahaniaeth dysgu penodol ar yr unigolyn;
- Ymarferoldeb y camau;
- Costau ariannol a chostau eraill wrth addasu;
- Grantiau neu fenthyciadau sydd ar gael, e.e. Lwfans i Fyfyrwyr Anabl;
- Iechyd a Diogelwch;
- Buddiannau perthnasol eraill, gan gynnwys myfyrwyr eraill – lle byddai addasu yn arwain at roi eraill dan anfantais sylweddol;
- I ba raddau y darperir cymorthyddion a gwasanaethau i bobl anabl fel arall.

- 5.3 Os bydd yr unigolyn yn gofyn am ddarparu cymorthyddion a gwasanaethau a fyddai'n cael eu hariannu fel arfer gan y Lwfans i Fyfyrrwyr Anabl, ac os na all myfyrrwyr droi at gymorth o'r fath, gall y Brifysgol gynnig cymorth o'i hadnoddau cyfyngedig ei hun. Bydd unrhyw gymorth a ddarperir gan y Brifysgol yn rhinwedd ei swyddogaeth fel darparwr addysg. Ni fydd y Brifysgol yn darparu cymorth a fyddai'n cael ei ddarparu fel arall gan sefydliadau statudol eraill fel y Gwasanaethau Cymdeithasol neu'r Awdurdod Iechyd. Mae'n bwysig felly trafod gofynion â'r Gwasanaethau Hygyrchedd cyn gynted â phosibl yn ystod y broses dderbyn.
- 5.4 Gall y Brifysgol ofyn yn rhesymol am fwy o wybodaeth er mwyn asesu pa newidiadau rhesymol, os o gwbl, y gellir eu gwneud. Gall fod ar ffurf tystiolaeth feddygol, Asesiad gan Seicolegydd Addysgiadol neu Asesiad Anghenion Astudio. Fel arfer, bydd Asesiadau Anghenion Astudio myfyrrwyr y DU yn cael eu hariannu gan y Lwfans i Fyfyrrwyr Anabl, os yw'r corff dyfarnu yn darparu cronfa o'r fath

6 Safonau Cymhwysedd

- 6.1 Nid oes dyletswydd i addasu safonau cymhwysedd, hynny yw y safonau academaidd, meddygol neu eraill a ddefnyddir ar gyfer penderfynu a oes gan unigolyn lefel benodol o gymhwysedd neu allu ai peidio. Gwneir hyn er mwyn diogelu safonau academaidd. Fodd bynnag, mae safonau cymhwysedd yn wahanol i'r dulliau a ddefnyddir gan y Brifysgol i asesu a yw'r ymgeisydd wedi bodloni'r safonau mynediad gofynnol ar gyfer y cwrs. Gwneir addasiadau ar gyfer cyfweiliadau, profion a dulliau asesu eraill, a gellir darparu dulliau asesu amgen.
- 6.2 Mae'r Brifysgol yn adolygu ei safonau cymhwysedd o dro i dro er mwyn sicrhau eu bod yn ffordd gymesur o gyrraedd y safonau academaidd neu broffesiynol sy'n ofynnol.
- 6.3 Mae'n bosibl y bydd achosion lle na ellir derbyn ymgeisydd ar gwrs arbennig, oherwydd safon cymhwysedd y cwrs hwnnw, ac mewn achosion priodol gellir cynnig cwrs amgen

7 Swyddogaeth y Swyddfa Dderbyn

- 7.1 Mae'r Swyddfa Dderbyn sy'n gyfrifol am drosglwyddo'r penderfyniad i'r ymgeisydd ac am hysbysu'r ymgeisydd ynghylch y gofynion mynediad sy'n rhaid eu cyflawni. Gwneir penderfyniadau mewn ffordd amserol, dreigl wrth i'r ceisiadau ddod i law a chael eu hystyried ar gyfer mynediad.
- 7.2 Mae'r Swyddfa Derbyn Israddedigion wedi ymrwymo i wneud penderfyniadau o fewn pump i ddeg diwrnod ar ôl derbyn y cais gan UCAS, a bwrw bod yr wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer dod i benderfyniad ar gael.
- 7.3 Mae'r Swyddfa Derbyn Graddedigion wedi ymrwymo i wneud penderfyniadau ar gyfer y rhan fwyaf o'r cynlluniau uwchraddedig trwy gwrs rhwng pythefnos a phedair wythnos ar ôl derbyn y cais gorffenedig, a bwrw bod y ddau eirda a'r dogfennau eraill sydd eu hangen ar gyfer dod i benderfyniad ar gael. Bydd penderfyniadau academaidd syml (e.e. os yw'r gofynion mynediad yn amlwg wedi eu bodloni) yn cael eu gwneud yn gynt na phenderfyniadau sy'n fwy ffiniol (e.e. ymgeiswyr heb radd â phrofiad perthnasol neu raddedigion o ddisgyblaethau digyffelyb) neu'r rhai hynny sy'n mynnu cyfweiliad a/neu adolygiad o weithiau creadigol fel rhan o'r drefn ddethol safonol ar gyfer cyrsiau penodol.
- 7.4 Fel arfer, bydd penderfyniadau ar gyfer rhaglenni ymchwil uwchraddedig yn cymryd 6 wythnos ar ôl derbyn y cais gorffenedig, a bwrw bod y ddau eirda, y cynnig ymchwil a'r dogfennau eraill sydd eu hangen ar gyfer dod i benderfyniad ar gael. Mae penderfyniadau o'r fath yn fwy cymhleth na phenderfyniadau ar gyfer ceisiadau am gynlluniau uwchraddedig trwy gwrs gan fod pob rhaglen ymchwil yn brosiect ymchwil personol. Bydd pob penderfyniad o'r fath yn amodol ar gyfweiliad. Fel arfer, bydd penderfyniadau ar gyfer ceisiadau sy'n cael eu hystyried am gyllid yn cymryd mwy o amser oherwydd yr angen i asesu'r pwll cyfan o ymgeiswyr.

8 Swyddogaeth Ymgynghorwyr Myfyrwyr

- 8.1 Mae'r Ymgynghorwyr Hygyrchedd o fewn y Gwasanaethau Cymorth i Fyfyrwyr yn gyfrifol am gydlynu'r cymorth i fyfyrwyr anabl a'r rhai hynny â

gwahaniaethau dysgu penodol neu broblemau iechyd cronig. Mae'r Ymgynghorwyr yn cynnig arweiniad a chymorth arbenigol i'r holl ddarpar fyfyrwyr a'r myfyrwyr cyfredol a'u teuluoedd a hefyd i staff y Brifysgol wrth iddynt ymwneud â myfyrwyr. Ar ben hynny, mae'r Ymgynghorwyr yn cydlynu datgelu anghenion ymgeiswyr a myfyrwyr yn unol â pholisi'r Brifysgol a dymuniadau'r unigolyn.

9 Datgelu

- 9.1 Anogir ymgeiswyr i ddatgelu gwahaniaeth dysgu penodol, anabledd neu gyflwr meddygol yn gynnar er mwyn galluogi'r Brifysgol i ystyried, ymlaen llaw, y trefniadau hygrychedd cyffredinol, addasiadau penodol ar gyfer yr unigolyn ac unrhyw gymorth neu drefniadau penodol ychwanegol y gall fod angen eu gwneud.
- 9.2 Ni fydd yr wybodaeth a ddarperir yn cael ei defnyddio'n anghyfreithlon i wrthod lle ar y cwrs perthnasol ac fe'i hystyrir yn ddata sensitif, personol yn unol â'r diffiniad yn Neddf Gwarchod Data 1998.
- 9.3 Mae'r Brifysgol yn gwerthfawrogi mai dewis a phenderfyniad yr ymgeisydd fydd maint yr wybodaeth a ddatgelir a'r angen am gyfrinachedd a gofynnir am ganiatâd ymgeiswyr ynghylch y graddau y dylid datgelu'r wybodaeth o fewn i'r Brifysgol. Er gwaethaf ei dyletswydd ragflaenrol, mae'n bosibl y bydd y Brifysgol yn gyfyngedig o ran ei gallu i ddarparu newidiadau rhesymol os bydd myfyrwyr yn dewis peidio â datgelu neu'n dewis datgelu o fewn i gyfyngiadau.

10 Cyfleoedd i Ddatgelu

- 10.1 Ceir cyfleoedd i ddatgelu ac i drafod trefniadau cymorth priodol yn gynnar yn ystod y broses dderbyn.

10.1.1 Cyn gwneud cais

Mae'r Brifysgol yn trefnu tri Diwrnod Agored ar gyfer darpar ymgeiswyr, eu rhieni a'u ffrindiau. Bydd Ymgynghorwyr Hygrychedd ar gael yn ystod y Diwrnodau Agored i gynnig cyngor cyffredinol a sesiynau cynghori personol.

10.1.2 Gwneud cais

Bydd ymgeiswyr anabl a'r rhai hynny â gwahaniaethau dysgu penodol yn cael eu hadnabod o'r ffurflen gais israddedig drwy'r:

- Cod anabled
- Datganiad personol
- Gwybodaeth a ddarperir gan y canol
- Adran briodol ar y ffurflen gais

10.1.3 Ar ôl y Cynnig

Bydd yr Ymgynghorwyr Hygyrchedd yn cysylltu ag ymgeiswyr drwy e-bost i wahodd datgelu pellach ac i drafod unrhyw anghenion posibl o du'r ymgeiswyr. Anogir ymgeiswyr llwyddiannus i ddod i Ddiwrnod Ymweld â'r Brifysgol (telir costau teithio). Anogir ymgeiswyr anabl i ddefnyddio'r cyfle hwn i drefnu apwyntiad i gwrdd â'r Ymgynghorwyr Hygyrchedd i drafod anghenion personol.

10.2 Ar ben hynny, mae'r Ymgynghorwyr Hygyrchedd ar gael drwy'r broses ymgeisio i drafod anghenion unigol. Gellir gwneud hyn yn bersonol drwy drefniant neu drwy ffôn neu e-bost.

11 Anghenion Cymhleth

11.1 Weithiau, gall ymgeiswyr ddatgelu'r angen am ofynion cymorth sylweddol. Mewn achosion o'r fath, mae profiad yn awgrymu mai cynhadledd achos ar y safle gyda'r ymgeisydd yw'r ffordd fwyaf effeithiol ac effeithlon o symud ymlaen.

11.2 Wrth drafod â'r ymgeisydd, gellir gwahodd cynrychiolwyr o'r adran academaidd berthnasol, y Gwasanaethau Cymorth i Fyfirwyr (Ymgynghorwyr Hygyrchedd), Swyddfa Llety a Iechyd a Diogelwch i'r gynhadledd, fel sy'n briodol i amgylchiadau'r unigolyn. Anogir yr ymgeisydd i ddod â gweithwyr cymorth presennol neu aelodau o'r teulu/ffrindiau i ymuno yn y drafodaeth.

11.3 Bydd y Gynhadledd Achos yn nodi'r newidiadau rhesymol hynny y bydd raid i'r Brifysgol eu gwneud, yn ôl y gyfraith. Ar ddiwedd y Gynhadledd Achos,

bydd datganiad o ddealltwriaeth yn cael ei baratoi er mwyn cofnodi'r disgwyliadau o'r ddwy ochr a chyfrifoldebau'r naill a'r llall.

12 Lle na ellir Cyflawni'r Anghenion

- 12.1 Er bod y Brifysgol wedi ymrwymo i dderbyn myfyrwyr anabl neu'r rhai hynny â gwahaniaethau dysgu penodol, gall fod achosion unigol, oherwydd anghenion penodol ymgeiswyr, nad oes addasiadau y gallai'r Brifysgol eu gwneud yn rhesymol i rwystro'r ymgeisydd penodol rhag anfanteision sylweddol mewn cysylltiad â'r cwrs a/neu fynediad i fudd-daliadau, cyfleusterau neu wasanaethau.
- 12.2 Er enghraifft, mae'n aml yn anodd dod o hyd i gyfieithydd iaith arwyddion trwyddedig neu gymerwyr nodiadau cyfrwng Cymraeg o fewn pellter rhesymol i Aberystwyth. Mae'n bosib felly na fyddai defnyddio gwasanaethau ategol o'r fath yn rhesymol o safbwynt ariannol, ac felly ni fyddent yn addasiadau rhesymol i'w gwneud. Ar ben hyn, mae'n bosib na fyddai addasiadau y gellid eu hystyried yn rhesymol yng nghyd-destun cwrs gradd yn rhesymol o safbwynt derbyn myfyrwyr ar gyrsiau byr a ddarperir gan raglen dysgu gydol oes y Brifysgol.
- 12.3 Lle na ellir cyflawni'r anghenion ac ar ôl archwilio'r holl ddewisiadau eraill, gall fod mai'r unig ddewis rhesymol fydd i'r Brifysgol dynnu ei chynnig yn ôl. Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd Pennaeth Gwasanaethau Cymorth Myfyrwyr a Gyrfaoedd yn gwneud argymhelliad i'r Dirprwy Is-Ganghellor penodol. Bydd y Dirprwy Is-Ganghellor penodol yn ystyried yr argymhelliad ac os bydd ef/hi yn cytuno bydd yn hysbysu'r ymgeisydd o'r penderfyniad i dynnu'r cynnig yn ôl.

Fersiwn:	1.3	Dyddiad cyhoeddi:	24/9/18
Rheswm am y diweddariad:	Adolygu a diweddaru gwybodaeth i adlewyrchu strwythur adrannau newydd.		
Cymeradwywyd::	Pwyllgor Cymorth i Fyfywyr 30/1/18	Yn weithredol o:	Mis Mawrth 2018
Rhanddeiliaid eraill:	Cofrestrfa Academaidd; Cydymffurfiaeth Gwybodaeth		
Cyswllt:	John Harrington, Dirprwy Bennaeth, Gwasanaethau Cymorth Myfyrwyr a Gyrfaoedd oih@aber.ac.uk		

